

KÜÇÜK KENTLERDE ÜNİVERSİTE İLE DÖNÜŞEN KENT VE KENTLİLİK: AMASYA'DA SÜREKLİLİK VE SÜREKSİZLİK ÜZERİNE BİR İNCELEME

Melis OĞUZ ÇEVİK¹, Burcu SOYGÜZELOĞLU², Selin ASLAN
ŞENOL³

¹ Gebze Teknik Üniversitesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü,
m.oguzcevik@gtu.edu.tr

² Gebze Teknik Üniversitesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, bsoyguzeloglu@gtu.edu.tr

³ İstanbul Teknik Üniversitesi, Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı,
aslansell9@itu.edu.tr

ÖZET

Üniversitelerin küçük ve orta ölçekli kentlerdeki varlığı, mekânsal, sosyal ve ekonomik dinamiklerde çok katmanlı dönüşümleri tetiklemektedir. Bu makale, üniversitenin kentsel morfoloji üzerindeki etkilerini mekânsal süreklilik-süreksizlik bağlamında ele almaktadır. Çalışma, TÜBİTAK 1001 kapsamında yürütülen, 324K238 numaralı, "Küçük Kentlerin Yeniden Şekillenmesinde Üniversitenin Rolü (ÜniKent)" başlıklı projenin Amasya pilot uygulamasına dayanmaktadır. Üniversitenin kentsel organizmayı nasıl dönüştürdüğü, bu dönüşümün yerel halk, esnaf ve öğrenciler tarafından nasıl algılandığı (i) yarı yapılandırılmış görüşmeler, (ii) öğrencilerle yürütülen çalıştaydaki mekânsal analizler, (iii) öğrenci anketleri ve (iv) paydaş odak görüşmeleri olmak üzere dört aşamalı veri setiyle analiz edilmiştir.

Araştırma sonuçları, Amasya Üniversitesi çevresinde oluşan yeni alt merkezin ekonomik hareketliliği artırırken kent genelinde sosyal ve mekânsal süreksizlikler yarattığını göstermektedir. Öğrencilerin kente kültürel çeşitlilik ve canlılık getirdiği genel kabul görse de bazı yerel sakinler konut piyasasındaki baskılar ve geleneksel kimliğin dönüşümü konusunda endişeli olduğunu belirtmektedir.

Çalışmanın en dikkat çekici bulgusu, "sızıntı noktaları" olarak tanımlanabilecek, yerel halk ve öğrenciler arasında fiziksel ve sosyal kopuşların yoğunlaştığı mekânlardır. Bu alanlar, kentte süreksizliğin mekânsal olarak görünür hale geldiği, sosyal etkileşimin zayıfladığı bölgeleri işaret etmektedir. Bu bağlamda çalışma, üniversite-kent

ilişkinin sürdürülebilir ve dengeli kılacak planlama yaklaşımlarının geliştirilmesi gerektiğini vurgulamakta, sızıntı noktalarını mekânsal sürekliliğin sağlanmasında kritik bir planlama aracı olarak önermektedir.

Anahtar Kelimeler: *Amasya, Mekansal süreksizlik, Sızıntı noktaları, Sosyo-mekansal dönüşüm, Üniversite-kent ilişkisi*

1. GİRİŞ

2006 sonrasında Türkiye'de uygulamaya konulan "her ile bir üniversite" politikası, ülke genelinde üniversite sayısının hızla artmasına ve daha önce yükseköğretim kurumu bulunmayan küçük ve orta ölçekli kentlerin de üniversiteyle tanışmasına yol açmıştır. Bu gelişme, yalnızca yükseköğretime erişimin artırılmasıyla sınırlı kalmamış, aynı zamanda üniversitelerin kurulduğu kentlerde çok katmanlı sosyal, ekonomik ve mekânsal dönüşüm dinamiklerini tetiklemiştir. Üniversiteler, özellikle nüfusu 750.000'in altında olan küçük ölçekli kentlerde yeni bir demografik yapı oluşturmuş; bu yapının gündelik yaşam pratikleri, tüketim biçimleri ve mekânsal kullanıma dair alışkanlıkları, yerleşik kent düzeniyle farklılıklar göstermiştir. Bu durum, üniversitelerin sadece bilgi üretim merkezleri değil, aynı zamanda kentleri dönüştüren kurumsal aktörler olarak değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda, üniversitelerin kent üzerindeki etkilerinin yalnızca ekonomik kalkınma ve istihdam yaratımı ile sınırlı olmadığını; aynı zamanda mekânsal süreklilik-süreksizlik, sosyal uyum, kentsel hizmetlerin yeniden örgütlenmesi ve aidiyet duygusunun dönüşümü gibi çok yönlü sonuçlar doğurduğunu söylemek mümkündür.

Öğrencilerin gündelik yaşam pratiklerinin belirli mahalleler ve mekanlarda yoğunlaşmasıyla ortaya çıkan bu dönüşüm, literatürde "öğrencileşme" (*studentification*) kavramı ile tanımlanmaktadır (Smith, 2004; Hubbard, 2008). İlk olarak soylulaştırma tartışmaları içinde ele alınan öğrencileşme; zamanla yalnızca konut piyasası ve fiziksel çevredeki değişimle sınırlı olmayan, sosyal ilişkiler ağı ve kentsel yaşam pratikleri üzerinde de etkili bir olgu olarak değerlendirilmeye başlanmıştır (Boersma vd., 2013; Sage vd., 2012; Chandra, 2024). Öğrencilerin yaşam tarzları, kolektif konut kullanımları ve tüketim alışkanlıkları, mahalle normlarıyla çelişerek toplumsal uyumu zorlaştırmakta, geçicilik ve mevsimsellik gibi faktörler ise yerel halkın aidiyet hissini zayıflatmaktadır (Donaldson vd., 2014; Lager ve Van Hoven, 2019).

Öte yandan, öğrencileşme süreci mekânsal adaletsizlikleri de beraberinde getirmektedir. Artan konut talebi ve kira bedelleri, düşük geliri grupların yaşadıkları mahalleleri terk etmelerine yol açmakta, bu da sosyal ayrışma ve ekonomik eşitsizlikleri derinleştirmektedir (Ike vd., 2017; Chandra, 2024). Bu yönüyle öğrencileşme, yalnızca barınma eksenli bir sorun değil; aynı zamanda kentteki normların, değerlerin ve aidiyet biçimlerinin yeniden şekillendiği bir sosyo-kültürel dönüşüm süreci olarak ele alınmalıdır (Hubbard, 2008; Smith, 2004).

Bu çerçevede, üniversitelerin küçük ve orta ölçekli kentlerde yarattığı etkiler, giderek artan bir akademik ilgiyle karşılanmakta ancak bu etkiler genellikle ekonomik kalkınma, istihdam ve sosyal değişim bağlamında

değerlendirilmekte, üniversitenin kentsel mekân üzerindeki dönüştürücü rolü yeterince kapsamlı biçimde ele alınmamaktadır (Yılmaz, 2011; Akengin ve Kaygı, 2013). Oysa bu dönüşümün, mekânsal süreklilik-süreksizlik, sosyal ayrışma ve toplumsal uyum gibi çok katmanlı boyutları bulunmaktadır.

Bu araştırmada, Amasya'da gerçekleştirilen alan araştırması temel alınarak öğrencileşmenin küçük ölçekli bir kentte yarattığı sosyo-mekânsal dönüşüm dinamikleri analiz edilmektedir. Öğrencilerle yürütülen anket çalışmaları ve yerel halkla yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler, bu dönüşümün farklı aktörler açısından nasıl deneyimlendiğini ortaya koymakta, çalışmanın çok yönlü yaklaşımı, üniversite-kent ilişkilerinin daha bütüncül biçimde değerlendirilmesine imkân tanımaktadır.

2. LİTERATÜR TARAMASI

2.1. Üniversite ve Kent Morfolojisi

Üniversiteler, yalnızca bilgi üretim merkezleri değil; aynı zamanda buldukları kentlerin sosyal, ekonomik ve mekansal dokusunu dönüştüren yapısal aktörlerdir (Wiewel ve Perry, 2005). Kentte üniversitenin kurulması, konut piyasasından tüketim alışkanlıklarına, sosyal etkileşimden kamu hizmetlerine kadar birçok alanda değişimi tetiklemektedir (Gregory ve Rogerson, 2019).

Smith (2005) tarafından tanımlanan "öğrencileşme" kavramı, üniversite öğrencilerinin belirli mahallelerde yoğunlaşması sonucu oluşan demografik, sosyal ve fiziksel dönüşüm süreçlerini ifade etmektedir. Bu süreç, başlangıçta "soylulaştırma" kavramının alt bir biçimi olarak değerlendirilmiş ancak zamanla kendi başına incelenen bir kentsel olgu haline gelmiştir (Smith ve Holt, 2007; Hubbard, 2008). Bu olgu, üniversite çevresinde gelişen "öğrenci barınma alanları" ya da "öğrencileşme bölgeleri"nde kendini yoğun biçimde göstermektedir. Öğrencileşmenin ekonomik faydalarının yanında, sosyal uyumsuzluk, mekânsal ayrışma ve konut piyasasında baskı gibi olumsuz etkileri de literatürde sıkça vurgulanmaktadır (Chandra, 2024; Sage vd., 2012).

Öğrenci yoğunluğunun arttığı mahallelerde, mevcut konut stoğunda değişim gözlemlenmekte, apartmanların küçük birimlere bölünmesi, çoklu hane (*houses in multiple occupation*) kullanımının yaygınlaşması gibi uygulamalar fiziksel çevrede estetik kayıplara neden olmaktadır (Smith, 2005; Miessner, 2020). Haghighi (2018), bu dönüşümün yalnızca konut yapısını değil; sokak kullanımı, çöp toplama sistemleri ve peyzaj düzenlemeleri gibi hizmetleri de etkileyerek çevresel kalitenin düşmesine neden olduğunu vurgulamaktadır.

Geleneksel mahalle dokusunun zayıflaması (Sargın, 2006; Moos vd., 2019), yeşil alan eksikliği (Donaldson vd., 2014), çevresel baskının artışı ve kamusal alanların düzensiz kullanımı (Moos vd., 2019) da öğrencileşme bölgelerinde sık karşılaşılan sorunlar arasında yer almaktadır. Bu bölgelerde, yeni öğrenci taleplerine bağlı olarak konut alanlarının genişlemesiyle kentsel saçılma yaşanmakta (Işık, 2008); aynı zamanda alt merkezler oluşmakta ve bu merkezler etrafında kentsel hizmet dağılımı ve kamusal kullanım kalıpları değişmektedir (Akengin ve Kaygı, 2013; Arlı, 2013).

2.2. Geçici Nüfusun Kalıcı İzleri: Süreklilik/Süreksizlik Alanları

Kent morfolojisinde “süreksizlik”, fiziksel doku bütünlüğünün kırılması, ulaşım ve erişim hatlarının kopması, yapı ölçeği ve kullanımında uyumsuzluk gibi unsurlarla kendini gösteren bir kırılma biçimidir (Kahraman, 1998). Üniversitenin küçük kentlerde yarattığı sosyo-mekânsal etkiler bu süreksizlikleri hem fiziksel hem de toplumsal düzeyde derinleştirmektedir. (Van den Berg ve Russo, 2017; Donaldson vd., 2014).

Işık (2008) ve Sargın (2006), öğrenci talebiyle hızla değişen konut alanlarının, özellikle küçük kentlerde geleneksel mahalle dokusunu zayıflattığını belirtmektedir. Bu hızlı dönüşüm, planlama dışı yapılaşmayı tetiklemekte, altyapı sistemlerini zorlamakta ve kent morfolojisinde süreklilik yerine parçalanma yaratmaktadır. Bununla birlikte, öğrenci yerleşimleri genellikle kendi yaşam pratiklerine uygun şekilde şekillenmekte, bu da kampüs ve kent arasında ayrıcalıklı, homojen bölgelerin oluşmasına neden olmaktadır (Chatterton, 1999). Bu alanlar çoğunlukla çevredeki geleneksel yapılarla bütünleşmeyen, morfo-fonksiyonel kopukluklar barındıran adacıklar hâline gelmektedir (Akengin ve Kaykı, 2013). Bu tür alanlar yalnızca fiziksel süreksizlikleri değil; aynı zamanda toplumsal ayrışmaları da içinde barındırmaktadır. Öğrencilerin tüketim alışkanlıkları, kolektif konut kullanımı ve gündelik yaşam pratikleri, yerleşik mahalle normlarıyla çatışma yaratmakta; bu durum sınıfsal ve kültürel kutuplaşmayı artırmakta, yerel halkta dışlanma ve güvensizlik hissini beslemektedir (Sage vd., 2012; Lager ve Van Hoven, 2019; Hubbard, 2008). Kimi araştırmacılar bu alanları temasın koptuğu ya da yeniden inşa edilmeye çalışıldığı kırılma bölgeleri olarak görmektedir (Boersma vd., 2013; Chandra, 2024).

Bu bağlamda, üniversitenin “üçüncü işlevi” olarak tanımlanan toplumsal katkı rolü, mekânsal adaletin sağlanması, eşitlikçi paylaşım alanlarının kurulması ve kentli kimliğinin kolektif biçimde yeniden üretilmesi açısından kritik önemdedir (Sankır ve Sankır, 2017). Literatürde bu alanların yeniden entegrasyonu için önerilen stratejiler; yaya öncelikli bağlantı koridorları, karma kullanımlı sosyal mekânlar ve ortak adaptasyon mekânlarının oluşturulmasıdır (Glasson, 2003; Florax, 1987). Bu tür mekânlar, çok kültürlü etkileşimi teşvik eden, yaşam kalitesini artıran ve toplumsal uyumu destekleyen yapılar olarak üniversite-kent ilişkilerinde sürekliliğin sağlanmasında anahtar rol oynamaktadır.

2.3. Örneklem Alanı: Amasya'nın Dönüşümünde Kopuş, Süreklilik ve Süreksizlik Dinamikleri

Amasya Üniversitesi'nin 2006 yılında kurulmasıyla birlikte kentte sadece demografik değil, aynı zamanda mekânsal, ekonomik, kültürel ve sosyal açılardan belirgin bir dönüşüm süreci başlamıştır. Araştırmacıların Amasya'da gerçekleştirdikleri saha çalışması ve gözlemler, Amasya Üniversitesi'nin farklı mahallelerde konumlanan dağınık kampüs yapısı, kentsel mekânın gelişim yönlerini doğrudan etkilemiş olduğunu gözle görülür biçimde ortaya koymaktadır. Özellikle Şeyhcu ve Akbilek (Yeşilirmak Yerleşkesi etkisi) ile Kirazlıdere (Tıp Fakültesi etkisi) gibi mahallelerde mekânsal ve ekonomik dönüşümlere yol açmıştır. Üniversite kampüslerinin çevresinde barınma, tüketim ve sosyalleşme pratiklerine hizmet eden yeni ticari odaklar oluşmuş, Kemal Nehrozoğlu ve Mehmet Varinli gibi caddeler öğrenci yaşam tarzına entegre olmuş ticaret akslarına dönüşmüştür. Bu gelişmeler, kentte üniversite varlığına bağlı olarak yeni bir ekonomik ve sosyo-kültürel sürekliliğin oluştuğunu göstermektedir. Özellikle öğrenci odaklı hizmetlerin ve yeni/üçüncü

nesil tüketim mekânlarının (çalışma kafeleri, kahve dükkanları, mobil hizmet sağlayıcıları vb.) yoğunlaşması, üniversitenin Amasya gündelik yaşamı ile kurduğu istikrarlı etkileşimi yansıtır.

Üniversitenin etkisi ile gözlemlenen bu dönüşüm, kentin tarihi dokusu ve mevcut yerleşim örüntüsü ile kurulan ilişkide kırılmalar da üretmektedir. Üniversiteye yakın bölgelerde hızla artan arsa ve konut değerleri hem mekânsal hem de demografik bir kopuşun işaretidir. Kentsel gayrimenkul değerlerinde 2006'dan bugüne görülen dramatik artış özellikle Şeyhcu, Akbilek ve Kirazlıdere mahallelerinde üniversiteye bağlı olarak gelişen konut projeleri ve taleple açıklanabilirken bu durum aynı zamanda geleneksel sosyo-mekânsal ilişkilerin dönüşümüne de işaret etmektedir. Yeni gelişen mahallelerdeki nüfus yapısı, talepler ve gündelik yaşam pratikleri, üniversite etkisiyle farklılaşarak mevcut kentli kimliğiyle bir uyumsuzluk ve kopuş yaratabilmektedir.

Amasya'nın mekânsal, sosyal, ekonomik ve kültürel dokusu yalnızca süreklilik ve kopuş arasında salınmakla kalmamakta, aynı zamanda "süreksizlik"ler de üretmektedir. Üniversite ile şehir merkezi arasında öğrencilerin kullandığı geçiş akslarının dışında kalan bölgelerde ticari ve sosyal etkileşim düzeyinin zayıf olması bu kopukluğu pekiştirmektedir. Üniversiteye yakın bölgelerde yüksek etkileşimli bir dönüşüm yaşanırken diğer bölgeler bu dönüşümün dışında kalmakta ve üniversitenin kentsel etkisi parçalı bir yapıya bürünmektedir.

Bu bağlamda, Amasya'daki üniversite-kent ilişkisi; bir yandan yeni mekânsal pratikler, ticari ve sosyo-kültürel yenilikler üzerinden süreklilik üretirken diğer yandan mevcut dokularla uyumsuz yeni gelişim alanları ve eşikler üzerinden hem kopuş hem de süreksizlik biçiminde tezahür etmektedir. Bu durum, üniversite etkisinin sadece yaygınlığı değil, mekânsal örgütlenme biçimi ve kentsel bağlamla kurduğu ilişkiyi analiz etmeyi gerektirir.

3. YÖNTEM

Bu araştırma, nitel ve nicel veri toplama yöntemlerini bir arada kullanan çok aşamalı bir karma yöntem stratejisi çerçevesinde tasarlanmıştır. Üniversitenin küçük ölçekli kentlerdeki mekânsal etkilerini incelemeyi amaçlayan çalışma, TÜBİTAK 1001 programı kapsamında yürütülen, "Küçük Kentlerin Yeniden Şekillenmesinde Üniversitenin Rolü (ÜniKent)" başlıklı projenin (Proje no: 324K238) Amasya pilot uygulamasına dayanmaktadır. Araştırma, mekânsal süreklilik-süreksizlik ekseninde kentsel değişimi ve bu değişimin çeşitli aktörler tarafından nasıl algılandığını değerlendirmeyi hedeflemektedir.

Araştırma alanı, Amasya kent merkezi ve Amasya Üniversitesi'ni kapsayan mahalleleri içermektedir. Küçük ölçekli bir kent olan Amasya, 2006 yılında kurulan üniversitenin ardından demografik, ekonomik ve mekânsal düzeyde önemli dönüşümler yaşamıştır. Çalışma alanı, üniversitenin kampüs çevresi başta olmak üzere kentin farklı bölgelerini kapsayacak biçimde yapılandırılmıştır.

3.1. Araştırma Aşamaları ve Veri Toplama Süreci

Araştırma süreci dört ana veri toplama aşamasından oluşmaktadır:

(1) Saha Çalışmaları ve Mekânsal Analizler: Bu aşamada, üniversite ile kent dokusu arasındaki mekânsal ilişki öğrenci katılımıyla analiz edilmiştir. Amasya Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama öğrencilerinden oluşan gönüllü katılımcılar, dört ayrı grup halinde kenti algılama biçimlerine yönelik mekânsal analizler, GZFT analizleri ve öneri haritaları üretmiştir.

(2) Yarı Yapılandırılmış Görüşmeler: Üniversitenin kent üzerindeki etkilerini yerel sakin ve esnafların perspektifinden değerlendirmek amacıyla yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Bu kapsamda, üniversite etkisinin yoğun olduğu alan, tarihi kent merkezi ve etkisinin daha az hissedildiği bölgeler olmak üzere üç farklı mekânsal bölge belirlenmiş ve her bir bölgeden dengeli bir şekilde örneklem seçilmiştir. Toplamda 27 yerel sakin ve 48 esnafla gerçekleştirilen görüşmelerde, üniversitenin ekonomik katkıları, sosyal yapıda meydana gelen değişimler ve bu değişimlerin fiziksel çevreye yansımaları sorgulanmıştır.

Derinlemesine görüşmeler iki aşamada tamamlanmıştır. Araştırmanın ilk saha çalışması Mayıs 2024'te gerçekleştirilmiş; bu kapsamda üniversite çevresinde tanımlanan birinci ve ikinci etki alanlarında 18 esnaf ve 19 mahalle sakini ile görüşmeler yapılmıştır. Ancak analizler sonucunda bu örneklemin kenti temsil etme düzeyinin yetersiz kaldığı görülmüştür. Özellikle kampüse ve şehir merkezine uzak mahallelerde görüşme yapılmaması, üniversitenin doğrudan etkisi dışında kalan alanların ihmal edildiğini göstermiştir. Bu nedenle saha çalışmasının kapsamı genişletilmiş ve Aralık 2024'te üniversite etkisinin dolaylı hissedildiği mahalleler de araştırmaya dâhil edilmiştir. Bu ikinci aşamada 30 esnaf ve 8 mahalle sakini ile ek görüşmeler gerçekleştirilmiştir (Tablo 1). Görüşme verileri, mekânsal etki kapsamına göre sınıflandırılmış; Amasya Üniversitesi'nin mekânsal etki alanı bu doğrultuda analiz edilmiştir (Şekil 1).

(3) Öğrenci Anketleri: Araştırmanın nicel verilerini oluşturan bu aşamada, Amasya Üniversitesi öğrencileriyle yapılandırılmış anket uygulaması gerçekleştirilmiştir. Anket, %95 güven düzeyi ve \pm %5 hata payı ile 472 öğrenciye uygulanmıştır. Anket soruları, öğrencilerin kentle kurdukları ilişkiler, mekânsal kullanım örüntüleri ve süreksizlik algılarını ölçmeye yönelik yapılandırılmıştır. Anketler çevrimiçi ortamda yürütülmüştür.

Tablo 1 . Yarı Yapılandırılmış Görüşmelerin Konum ve Sayısal Dağılımı

	Üniversite Çevresi		Tarihi Merkez	Daha Uzak Mahalleler	Toplam
	1. Etki Alanı	2. Etki Alanı			
Esnaf	18	8	12	10	48
Komşu	7	0	13	7	27

3.2. Verilerin Analizi

Türkiye'de üniversitelerin kentler üzerindeki etkisini değerlendiren ulusal çalışmalarda, yarı yapılandırılmış görüşmeler sıklıkla tercih edilen bir yöntem olmaktadır. Bu yöntem, katılımcıların görüşlerini derinlemesine ortaya koyma imkânı sağlaması ve araştırma sorularını doğrudan yanıtlamaya elverişli olması nedeniyle özellikle etkilidir (bkz. Kaya, 2014; Öztürk, Torun ve Özkök, 2011). Kent-üniversite etkileşimini, öğrenciler ile yerel halk arasındaki sosyal ve kültürel ilişkileri anlamaya dönük çalışmalarda, bu metodolojik yaklaşımın pratik bir araç sunduğu görülmektedir (bkz. Tuysuz, 2020).

Elde edilen yarı yapılandırılmış görüşme verilerinin çözümlenmesinde, nitel veri analizinde teknolojik araçlardan da faydalanılmıştır. Bu kapsamda, görüşmelerin ses kayıtları öncelikle metne dökülmüş, ardından bu metinler Gemini Flash modelinin uygulama programlama arayüzü (API) kullanılarak analiz edilmiştir. Bu sistem, nitel verilerin hızlı, güvenli ve detaylı bir şekilde işlenmesini sağlamış; tematik analizlerin daha sistematik biçimde yürütülmesine katkı sunmuştur.

Anket verileri ise betimsel istatistiksel analiz teknikleriyle çözümlenmiş; frekanslar, yüzde dağılımları ve çapraz tablolar aracılığıyla yorumlanmıştır. Öte yandan, araştırma ekibi tarafından, öğrenci gruplarının ürettiği mekânsal analiz, GZFT ve stratejik öneri paftaları sentezlenerek kent morfolojisi içindeki süreklilik ve süreksizlik alanlarının görselleştirildiği bütünlük bir harita oluşturulmuştur.

4. BULGULAR: ÖĞRENCİLEŞMENİN SOSYO-MEKÂNSAL ETKİLERİ

Amasya'da gerçekleştirilen alan araştırması, üniversite öğrencilerinin kente etkilerini çok katmanlı bir yapıda ortaya koymaktadır. Elde edilen bulgular, öğrencileşme sürecinin yalnızca barınma ve ekonomik etkileşimlerle sınırlı olmadığını; aynı zamanda kentsel süreklilik-süreksizlik, sosyal kopuş ve mekânsal sızıntı noktaları gibi kavramlarla açıklanabilecek bir dizi dönüşümü tetiklediğini göstermektedir. Çalışmanın bu bölümü, öğrencileşme sürecinin kentte meydana getirdiği fiziksel, ekonomik ve sosyal dönüşümleri, morfolojik süreklilik ve süreksizlik bağlamında, kent sakinlerinin ve öğrencilerin perspektifinden ele almaktadır.

4.1. Yerel Halkın Gözünden Öğrencileşmenin Morfolojisi

Çalışmanın ilk aşamasında, kentte homojen biçimde dağılan 27 yerel sakin ve 48 esnafı yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen görüşme verileri, Google AI Studio aracılığıyla içerik analizine tabi tutulmuş; yerel halkın yanıtları, öğrencileşme sürecinin kentte yarattığı süreklilik, süresizlik, kopuş ve uyum, adaptasyon dinamikleri çerçevesinde değerlendirilmiştir (Tablo 2).

Tablo 2. Yarı Yapılandırılmış Görüşmelerin İçerik Analiz Çıktıları

Tema	Üniversiteye Yakın Mahalleler	Tarihi Merkez Mahalleler	Uzak Mahalleler
Ekonomik Sızıntı	<ul style="list-style-type: none">- Ticarete ve esnafın kazancında artış- Yeni sektörlerin ortaya çıkması	<ul style="list-style-type: none">- Esnafa katkı sağlanması- Ticari faaliyetlerin canlanması	<ul style="list-style-type: none">- Ticari olarak gelişimin artması- Esnaf ve işletmelere olumlu etki
Sosyal Adaptasyon	<ul style="list-style-type: none">- Sosyal hayatın canlanması, sınırlı ama bazen olumlu etkileşim- Yerel halkın öğrencilere karşı yardımsever yaklaşımları, çekingen ya da eleştirel tutumları	<ul style="list-style-type: none">- Saygı çerçevesinde etkileşimler, öğrencilerin hoş karşılanması- Sosyal etkinliklerde artış, hoşgörü ve eleştirinin bir arada görülmesi	<ul style="list-style-type: none">- Şehirde canlanma- Sınırlı etkileşim- Olumlu geri dönüşler ve hoşgörü tutumları- Öğrencilerin kente katkısının vurgulanması
Kültürel Gerilim ve Adaptasyon Direnci	<ul style="list-style-type: none">- Kültürel bozulma- Ahlak seviyesinde düşüş algısı ve yabancılaşma endişesi- Öğrencilerin yaşam tarzlarının yadırganması- Gürültü şikayetleri	<ul style="list-style-type: none">- Kültürel değerlerde değişim ve öğrenci yaşam tarzının yadırganması- Öğrencilerle olan kültürel farklılıkların eleştirilmesi	<ul style="list-style-type: none">- Yozlaşma eğilimleri, gençler üzerindeki etkilenmeler,- Olumsuz kültürel etki algısı, öğrencilerin yaşam tarzına yönelik eleştiriler
Güvenlik Algısı	<ul style="list-style-type: none">- Güvensizlik hissinin artışı	<ul style="list-style-type: none">- Karmaşık güvenlik algısı	<ul style="list-style-type: none">- Genel güven duygusu- Güvenlik sorunlarının dönemsel nedenlere bağlanması- Tanımaya dayalı güvenin öne çıkması

Yarı yapılandırılmış görüşmelerin içerik analizi çıktılarına göre, yerel halkın kentteki öğrencileşme sürecine yönelik tutumları dört temel tema etrafında şekillenmektedir: (1) ekonomik sızıntı, (2) sosyal adaptasyon, (3) kültürel gerilim ve adaptasyon direnci, (4) güvenlik algısı. Özellikle üniversiteye yakın olan Akbilek ve Şeyhcu Mahallelerinde yaşayan yerel halk, öğrencilerin kent yaşamına kültürel çeşitlilik ve canlılık kattığını ifade etmektedir. Bununla birlikte, bu çeşitlilik bazı kesimler tarafından geleneksel değerlerin aşındığı bir yozlaşma süreci olarak algılanmaktadır. Bahçeleriçi Mahallesi'ndeki bir katılımcının "Üniversiteliler geldikçe liseli gençler de onları örnek alıyor." şeklindeki ifadesi, yalnızca mekânsal değil, kuşaklar arası kültürel bir etkiyi de gözler önüne sermektedir. Özellikle tüketim alışkanlıkları, gece yaşamı ve kıyafet tarzları gibi gündelik yaşam pratikleri, öğrenciler ile yerleşik nüfus arasında normatif gerilimlere neden olmakta; bu durum, sosyal süreklilikte kırılmalara ve davranışsal kopuşlara zemin hazırlamaktadır.

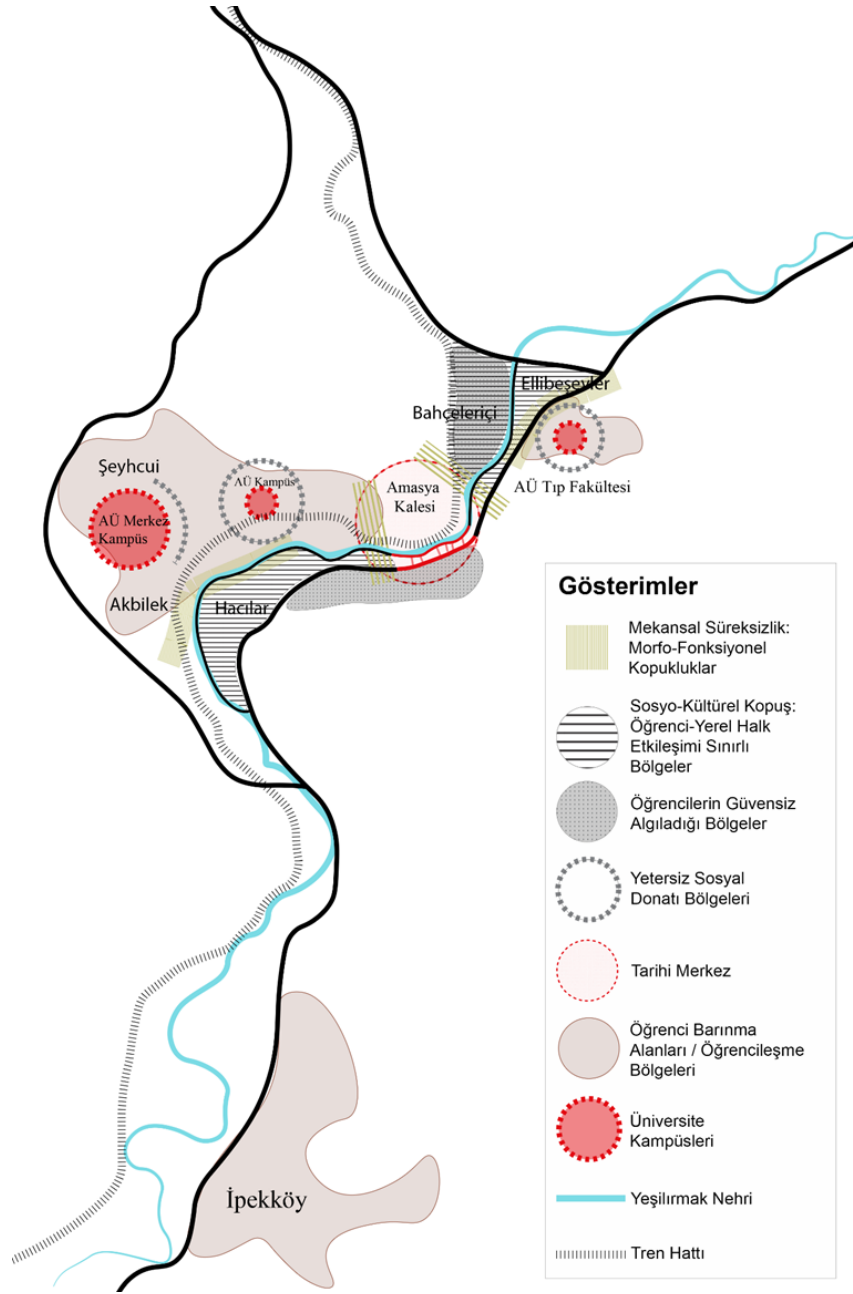
Görüşmelerde yerel esnafın önemli bir kısmı, üniversitenin varlığını ekonomik canlanma bağlamında olumlu değerlendirmiştir. Şeyhcu ve Akbilek gibi üniversiteye yakın mahallelerde, öğrencilerin artan sayısı özellikle

gıda, konaklama ve perakende sektörlerinde dönüşüme yol açmıştır. Hacılar Meydanı'ndaki bir esnafın, "Öğrenciler bizim velinimetimiz. Bu yüzden 1-0 öndeler." ifadesi bu katkının altını çizmektedir. Ancak, öğrenci istihdamına ilişkin görüşler daha temkinlidir. Bazı esnaflar, öğrencileri yarı-zamanlı ya da stajyer olarak çalıştırdıklarını belirtirken bir diğer grup esnaf, öğrencilerin geçici niteliği nedeniyle istihdamı sürdürülebilir bulmamaktadır. Bu ikili yapı, öğrencilerin yerel ekonomiye yalnızca tüketici olarak değil, potansiyel bir emek gücü olarak da entegre olma kapasitelerinin sınırlı ve kırılgan olduğunu göstermektedir. Bu durum, Evers'in (2019) tanımladığı "ekonomik gömülülük" kavramı bağlamında değerlendirildiğinde, Amasya'da öğrencilerin kent ekonomisine kalıcı yerleşimleri henüz kısıtlı düzeydedir.

Yerel halk ile yapılan görüşmelerde, halkın öğrencileri düşük riskli görevlerde güvenilir buldukları; ancak daha yüksek güven gerektiren durumlarda (örneğin, anahtar teslimi veya çocuk emanet etme gibi) çekimser davrandıkları görülmektedir. Bu durum, öğrencilerin kente entegrasyonunun sınırlı sosyal ağlarla çevrili olduğunu ve karşılıklı tanışma düzeyinin düşük kaldığını göstermektedir. Sosyal etkileşim düzeyi ise mahalle bazında değişmektedir. Örneğin, kentin tarihi merkezinde öğrencilerle ilişki kurulduğu ifade edilirken, bazı mahallelerde bu etkileşimin oldukça sınırlı olduğu gözlenmiştir. Bu kopukluk, öğrencilerin geçici niteliği ve mevsimsel varlıkları nedeniyle yerel halkla kalıcı sosyal ilişkiler kurmalarını zorlaştırmakta; bu da kentsel sosyal sürekliliği kesintiye uğratmaktadır.

4.2. Öğrencilerin Gözünden Öğrencileşmenin Morfolojisi

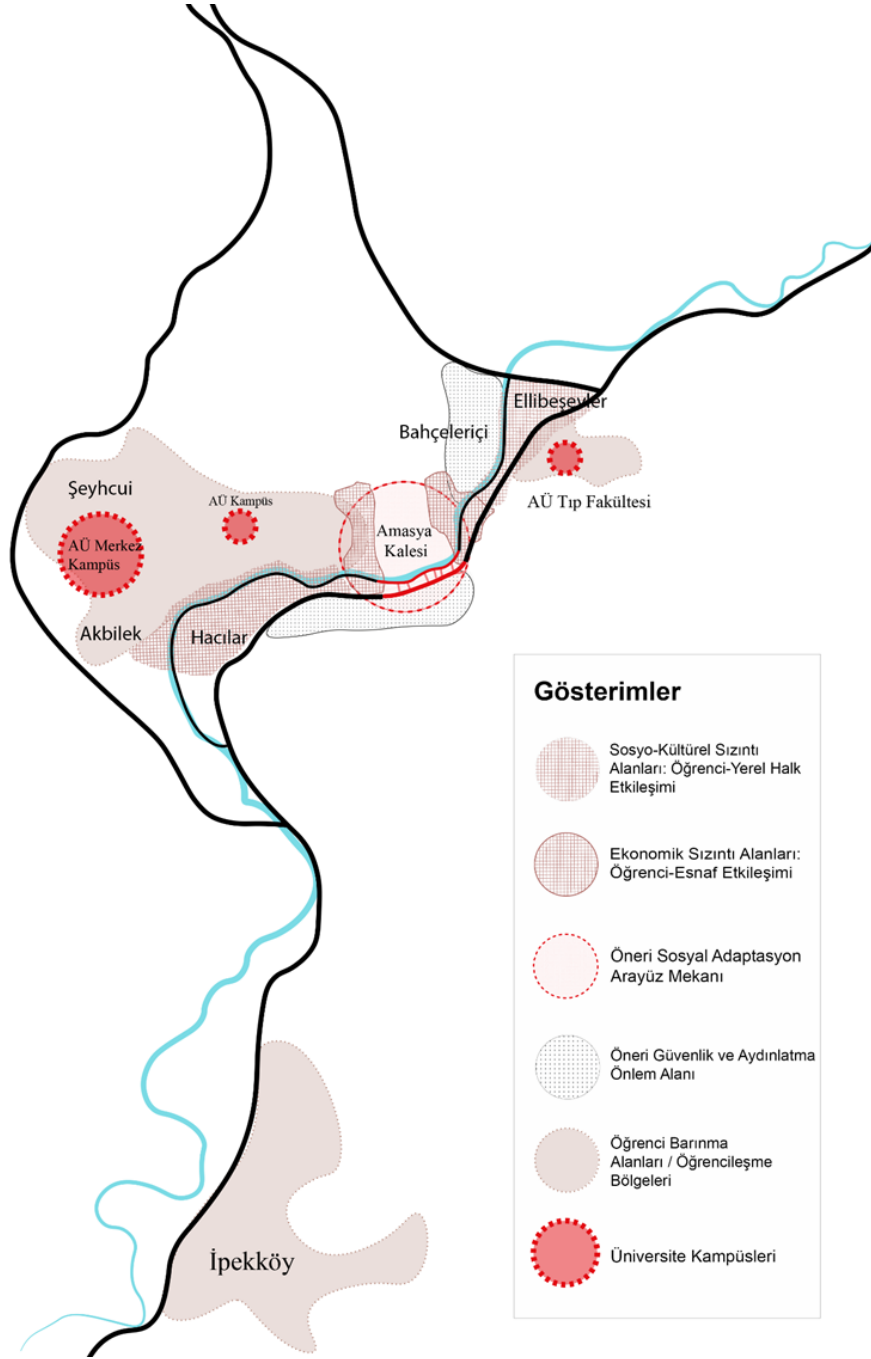
Çalışma kapsamında, Amasya Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'nden gönüllü öğrencilerle bir çalıştay düzenlenmiştir. Beşer kişiden oluşan dört grup, üniversitenin kente etkisiyle ortaya çıkan morfolojik değişimleri gözlemlemek üzere yönlendirilmiştir. Çalıştayın ilk aşamasında, öğrencilerden kenti temsil eden mekânsal analizler ve GZFT analizleri hazırlamaları istenmiştir. İkinci aşamada ise bu analizlerden yola çıkarak, kente ilişkin stratejik değerlendirmeler içeren bir "Strateji ve Öneri" paftası oluşturmaları talep edilmiştir. Amasya Üniversitesi öğrencileri tarafından üretilen dört GZFT analizinin sentezinde, üniversite kampüslerinin kent içindeki yeri ile öğrencileşmenin yarattığı mekânsal sorunlar arasındaki ilişki ortaya konulmaktadır (Şekil 2). Bu sentezde, öğrenci barınma alanlarının sosyal donatı eksiklikleriyle örtüştüğü, yerel halkla etkileşimin zayıf kaldığı ve bazı bölgelerin güvensiz algılandığı durumların, kentte morfolojik süreksizliklere yol açtığını görülmektedir. Özellikle kampüsler ile tarihi merkez arasında kalan geçiş bölgeleri hem sosyal hem fiziksel süreksizliklerin mekânsal olarak görünür hale geldiği "sızıntı alanları"na işaret etmektedir.

Şekil 2. Öğrenci GZFT Analizlerinden Üretilen Sentez Pafta

Öğrencilerin hazırladığı strateji ve öneri paftalarının sentezinde ise Amasya kentinde üniversite-kent kopukluğunu gidermeye yönelik geliştirilen mekânsal ve sosyal müdahale alanlarını gösterilmektedir (Şekil 6, Tablo 3). Öğrenciler, kültürel sızıntı alanlarının güçlendirilmesi, güvenli ve erişilebilir kamusal alanların artırılması, öğrenci-yerel halk ve esnaf etkileşiminin desteklenmesi gibi başlıklarda öneriler geliştirmiştir. Özellikle Bahçeleriçi, Beyazıtpaşa ve Şeyhcu mahalleleri ile Amasya Üniversitesi kampüs çevresi, etkileşimin yeniden üretileceği öncelikli alanlar olarak tanımlanmış; bu alanlarda sosyal, ekonomik ve fiziksel sürekliliği sağlayacak koridorlar ve işlevsel dönüşüm önerileri sunulmuştur. Amasya'nın güneyinde bulunan ve

öğrencilerin bir kısmının barındığı İpekköy'ün ise kent merkezi ve üniversite kampüslerinden kopukluğu vurgulanmış, bu bölgenin kente entegrasyonunun sağlanması ile ilgili öneriler geliştirilmiştir.

Şekil 3. Öğrenci Strateji ve Öneri Çalışmalarından Üretilen Özet Harita

Tablo 3. Öğrenci Strateji ve Öneri Çalışmaları Sentez Tablosu

Tematik Strateji ve Öneriler		Grup 1	Grup 2	Grup 3	Grup 4
Üniversite-kent kopukluğunun giderilmesi		<ul style="list-style-type: none">- Şehir merkezi ile kampüs arasındaki ulaşım ve sosyal etkileşimin artırılması.- Öğrenci dostu ticaret aksları oluşturulması.	Üniversitenin kentle bütünleşmesini sağlamak için sosyal alanların ve yürüyüş yollarının kurgulanması.	Üniversite-merkez arası toplu taşıma saatlerinin öğrenci ihtiyaçlarına göre düzenlenmesi.	Üniversite yerleşkelerinden otogara ring seferleri ve istasyonların oluşturulması.
Öğrenci-yerel halk etkileşiminin sağlanması	Kültürel sızın alanları oluşturulması	<ul style="list-style-type: none">- Bahçeleriçi Mahallesi'nde öğrenci-halk etkileşimi için festival alanı oluşturulması.- Bahçeleriçi Mahallesi'nde yeşil alanlar ve rekreasyon alanları oluşturulması.- Öğrencilerin tarihi dokuyu tanımalarını sağlayacak kültür rotalarının oluşturulması	Üniversite çevresinde daha çok sosyalleşme ve spor alanlarının oluşturulması.	<ul style="list-style-type: none">- Şeyhcu ve Beyazıtpaşa Mahallelerinde öğrenci merkezleri ve eğlence alanları oluşturulması- Açık ve kapalı spor alanları ve yürüyüş ve bisiklet yollarının düzenlenmesi.	<ul style="list-style-type: none">- Mahallelerde mevcut ve yeni yapılacak kültür evlerinde kurs ve etkinlikler düzenlenerek etkileşimin artırılması. Milli hakimiyet parkı çevresinde etkileşimi destekleyecek sızın bölgeleri oluşturulması, 12 Haziran festivallerinin yeniden burada kutlanması.- Kirazlıdere-Tıp Fakültesi ve İpekköy yerleşkesi çevrelerinde kültürel ve sportif etkinlik alanlarının artırılması.- Öğrenci ve yerel halkın ücretsiz zaman geçirebileceği mahalle parklarının yaygınlaştırılması.- Beyazıt Külliyesi çevresindeki kurum binalarının rekreasyon alanı olarak dönüştürülmesi.

	Kültürel sızınhya olanak verecek etkinliklerin düzenlenmesi	<ul style="list-style-type: none"> - Haclar Meydanı'nda öğrencilere yönelik rehberlik ve etkinlik organizasyonları yapılması. 	<ul style="list-style-type: none"> - Öğrencilerin yerel halkla buluşabileceği eğlence mekanlarının artırılması ve mahalle etkinlikleri düzenlenmesi. - Haclar Meydanı, belediye tiyatrosalonuna uzak kaldığı için burada sosyo-kültürel etkinliklerin çoğaltılması. - Sofular Mahallesi'nde tarihi yapılarda atölyeler düzenlenmesi. 	<ul style="list-style-type: none"> - Halk ve öğrencileri bir araya getiren etkinliklerin düzenlenmesi. - Sanat, kültür ve tarih kulüplerinin tarihi mekanlardaki etkinlikleri için desteklerin artırılması. 	
	Öğrenci-esnaf etkileşimi: ekonomik sızınht alanları	<ul style="list-style-type: none"> - Tarihi bölgelerde kafe, butik otel gibi kültürel merkezler açılarak öğrencilerin yerel esnafın yanında yarı-zamanlı çalışabilmesine imkân verilmesi. 	X	<ul style="list-style-type: none"> - Öğrencilere özel kampanyalar düzenleyen işletmeler destek verilmesi. - Esnafa teşvik sağlanarak öğrencilere part-time istihdam sağlanması. 	X
	Fiziksel süreksizliğin giderilmesi: ulaşım ve erişilebilirlik çözümleri	<ul style="list-style-type: none"> - Öğrenciler için gece ulaşım hatlarının genişletilmesi, ek seferlerin düzenlenmesi ve kampüs ulaşımının güçlendirilmesi. 	Akbilek Mahallesi'nde otopark sorunu için cep otoparklar düzenlenmesi.	<ul style="list-style-type: none"> - Ulaşım sorunlarını tespit edebilmek için düzenli anketlerin yapılması. 	X
	Güvenlik ve aydınlatma önlemleri	<ul style="list-style-type: none"> - Yaya ve bisiklet yollarının artırılmasıyla, öğrencilerin daha güvenli ve rahat hareket etmesinin sağlanması. 	Ziyaret Kasabası, Kral Kaya Mezarlıkları, Hızırpaşa, Kale Yolu, Çevre Yolu, İpekköy gibi mahallelerden aydınlatma ve güvenlik kameralarının artırılması.	<ul style="list-style-type: none"> - Stadyum, içeri şehir ve diğer yoğun noktalarda LED aydınlatma projeleri geliştirilmesi. 	İçerişehir'de öğrenci ve yerel halkın birlikte zaman geçirebileceği güvenli alanların oluşturulması.

Araştırma, üniversitenin kente etkisinin mekânsal olarak homojen dağılmadığını; aksine, belirli bölgelerde yoğunlaştığını ortaya koymaktadır. Üniversiteye yakın mahallelerde hem olumlu etkiler (ekonomik canlılık, sosyal hareketlilik) hem de olumsuz etkiler (güvenlik kaygısı, kültürel çatışmalar) daha belirgin şekilde hissedilmektedir. Bu bölgelerde hem fiziksel hem sosyal kopuşların yaşandığı, öğrencilerle yerel halkın gündelik yaşam rotalarının kesişmediği alanlar oluşmaktadır. Bu durum, "sızıntı noktaları" kavramıyla açıklanabilmektedir: Sızıntı noktaları, öğrencilerin varlığına rağmen yerel halkla etkileşimlerinin sınırlı kaldığı, sosyal temasın azaldığı ve mekânsal sürekliliğin kesintiye uğradığı kentsel boşluklar olarak tanımlanabilir. Bu boşluklar, kent dokusunda hem davranışsal hem de fiziksel kopuşlara neden olmakta ve öğrencileşmenin kentteki izlerinin parçalı ve sınırlı bir biçimde yerleşmesini beraberinde getirmektedir.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Amasya'da üniversite varlığının kent mekânı üzerindeki etkileri, katılımcı çalıştayda Amasya Üniversitesi öğrencilerinin ürettikleri GZFT analizleri ve strateji önerileri üzerinden değerlendirildiğinde, belirgin mekânsal eşikler, sızıntı alanları, sosyal etkileşim eksiklikleri ve kültürel kopuş noktaları gözlemlenmektedir. Öğrencilerin haritalandırdığı alanlar, yalnızca barınma bölgelerini değil, aynı zamanda öğrenci-yerel halk etkileşiminin sınırlı kaldığı, sosyal donatıların yetersiz bulunduğu ve güvenlik algısının zayıf olduğu mekânları da açığa çıkarmaktadır.

Kentte öğrencilerin yoğunlaştığı barınma bölgeleri özellikle içerisinde Mimarlık, Mühendislik ve İlahiyat Fakültelerinin de yer aldığı Amasya Üniversitesi Yeşilirmak Yerleşkesi'nin konumlandığı Şeyhcu ve komşusu olan Akbilek Mahallelerinde toplanmaktadır. Bu bölgeler, yeni konut projelerinin ve ticari işletmelerin geliştiği, öğrencilerin gündelik yaşam pratiklerini şekillendirdiği alanlar haline gelmiştir. Barınma eksenli bu kümelenme, üniversitenin mekânsal etkisinin yoğunlaştığı ilk çemberi oluşturmaktadır. Benzer biçimde, Tıp Fakültesi'nin açılmasıyla birlikte kentin kuzeydoğusunda yeni bir öğrenci yaşam ve gelişim alanı ortaya çıkmaktadır. Bu durum, üniversite varlığının mekânsal yayılımında iki farklı aksın (kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda) oluştuğunu ve bu aksların tarihî kent merkezinde kesişerek bir mekânsal terazinin iki ucunu temsil ettiğini göstermektedir.

Ancak bu mekânsal gelişim, eş zamanlı olarak bazı bölgelerde sosyal kopuşları, güvensizlikleri ve etkileşim eksikliklerini de beraberinde getirmektedir. Öğrenciler tarafından güvensiz olarak işaretlenen alanlar, hem fiziksel çevre düzenlemeleri hem de sosyal doku açısından zayıf noktaları ifade etmektedir. Bu bölgeler, sosyal temasın zayıfladığı, öğrencilerin gündelik güzergâhlarında dışarıda bıraktıkları mekânsal boşluklardır. Bu mekânlar, sızıntı noktaları kavramı çerçevesinde değerlendirildiğinde, öğrencilerin kentle kurduğu mekânsal ve sosyal ilişkinin süreksizliğine işaret etmektedir.

Yerel halk ile öğrencilerin etkileşiminin düşük olduğu bölgelerin genellikle ticari faaliyetlerin zayıf, sosyal donatıların sınırlı ve gerli seviyesinin görece düşük olduğu, yeni kentsel gelişim yöneliminin dışında kalmış alanlar olduğu tespit edilmiştir. Bu bölgelerdeki sosyal temas eksikliği, kentsel bütünleşme sürecinin sadece fiziksel değil, aynı zamanda kültürel ve ekonomik eşiklerle de sınırlı kaldığını göstermektedir.

Buna karşın, öğrencilerin GZFT analizlerine istinaden geliştirdikleri kentsel stratejiler kapsamında önerdikleri ortak etkinlik noktaları ve rekreatif alanlar bu kopuşları onarabilecek potansiyel alanlar olarak değerlendirilebilir. Bu müşterek mekanlar hem öğrencilerin hem de yerel halkın karşılaşabileceği, ortaklaşmaya imkân tanıyan sosyal adaptasyon arayüzleri olma potansiyeli taşımaktadır. Dolayısıyla önerilen bu mekânlar, kültürel temasın gerçekleştiği, sosyal etkileşimin tetiklendiği ve kentsel sürekliliğin yeniden inşa edilebileceği potansiyel odaklar olarak öne çıkmaktadır.

Kent coğrafyasının kendine özgü biçimlenişi de bu mekânsal dağılımı doğrudan şekillendirmektedir. Amasya'nın vadide yer alan konumu, ırmak boyunca gelişen lineer bir yerleşim yapısını beraberinde getirmiştir. Irmağın kuzeydoğusu ve güneybatısı arasında gelişen bu iki aks hem kentin tarihî merkezinin konumunu hem de üniversite kampüslerinin yerleşimini belirleyen doğal eşikler yaratmaktadır. Bu doğal eşikler, fiziksel kopuşların olduğu mekânsal sınırlar üretmekte ve öğrencilerin kent içi hareketliliğinde belirleyici olmaktadır.

Sonuç olarak, Amasya örneğinde öğrencileşme süreci, yalnızca konut piyasasında ya da ticari yapılarda değil; aynı zamanda kent içi mekânsal süreklilik ve süreksizlik dinamiklerinde, sosyal etkileşim düzeylerinde ve algılanan güvenlik ve kamusal alan kullanımı gibi göstergelerde de belirgin etkiler üretmektedir. Saptanan eşik alanlar, öğrenciler ile kent arasında kurulması gereken temasların gerçekleşmediği, mekânsal kopuşların yaşandığı ve bu nedenle planlama müdahalesi gerektiren bölgelerdir.

Bu bağlamda Amasya'da üniversitenin varlığı, klasik anlamda bir 'çekim merkezi' olmanın ötesine geçerek, kent içi mekânsal örüntüleri dönüştüren bir aktör haline gelmiştir. Üniversitenin kampüsleri çevresinde gelişen yeni ticaret aksları, barınma bölgeleri ve hizmet sektörü kümelenmeleri hem fiziksel hem de sosyal mekânda süreklilik ile süreksizlik arasında salınan bir yapı ortaya koymaktadır. Özellikle "sızıntı noktaları"nın öğrenciler açısından sosyal etkileşimin zayıf olduğu, yerel halk açısından ise dönüşümün sınırlı biçimde hissedildiği eşikler olarak ortaya çıkması, kent içi kopuşları görünür kılmaktadır. Bu durum, öğrencileşmenin kentte homojen bir etkiden ziyade mekânsal olarak farklılaşan, zaman içinde de asimetrik ilerleyen bir etki yarattığını göstermektedir.

6. KAYNAKÇA

- Akengin, H. ve Kaygı, A. (2013). Şehirleşme üniversite ilişkisine bir örnek: Gazimağusa. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 28, 501-525.
- Arlı, E. (2013). Barınma yerinin üniversite öğrencilerinin kişisel ve sosyal gelişim ve akademik başarı üzerindeki etkilerinin odak grup görüşmesi ile incelenmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, (2), 173-178.
- Boersma, K., Langen, H. ve Smets, P. (2013). Paradoxes of Studentification: Social Mix versus Gentrification in a Disadvantaged Neighborhood in Amsterdam East. *The Open Urban Studies Journal*, 6, 40-49.
- Chandra, M. (2024). Studentification and The Political Displacement of The Black Worker Electorate. *Urban Affairs Review*. <https://doi.org/10.1177/10780874241264785>
- Chatterton, P. (1999). University students and city centres—the formation of exclusive geographies: The case of Bristol, UK. *Geoforum*, 30(2), 117-133.

- Donaldson, R., Benn, J., Campbell, M. ve De Jager, A. (2014). Reshaping Urban Space through Studentification in Two South African Urban Centres. *Urbani Izziv*, 25, 176-188.
- Evers, G. (2019). The impact of the establishment of a university in a peripheral region on the local labour market for graduates. *Regional Studies, Regional Science*, 6(1), 319-330.
- Florax, R. J. G. M. (1987). *The Regional Economic Role of Universities: the Dark Side of University*. Twente University, Centre for Higher Education Policy Studies.
- Glasson, J. (2003). The widening local and regional development impacts of the modern universities-a tale of two cities (and north-south perspectives). *Local Economy*, 18(1), 21-37.
- Gregory, J. J., ve Rogerson, J. M. (2019). Housing in multiple occupation and studentification in Johannesburg. *Bulletin of Geography. Socio-economic Series*, (46), 85-102.
- Haghighi, F. (2018). Study. Be silent. Die: indeterminate architecture and the dispositif of studentification. *Journal for Cultural Research*, 22(1), 55-72. <https://doi.org/10.1080/14797585.2018.1426477>
- Hubbard, P. (2008). Regulating The Social Impacts of Studentification: A Loughborough Case Study. *Environment and Planning A*, 40(2), 323-341.
- Ike, N., Baldwin, C. ve Lathouras, A. (2017). Optimising Tertiary Student Accommodation within University Neighbourhoods. *Articulo - Revue de Sciences Humaines*.
- Işık, Ş. (2008). Türkiye’de Üniversitelerin Kentleşme Üzerine Etkileri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(3), 159-181.
- Kahraman, C. (1998). *Kentsel Mekan Sürekliliği/Süreksizliği ve Güvenlik İhtiyacı İlişkisi*. İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Kaya, G. (2014). “Adıyaman Üniversitesinin Kentsel Mekan ve Sosyal Çevre Üzerindeki Etkisi (Altınşehir Mahallesi’ndeki Haneler ve İşletmeler Üzerine Bir İnceleme)”, *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(16), 231-260.
- Lager, D. ve Van Hoven, B. (2019). Exploring the Experienced Impact of Studentification on Ageing-in-place. *Urban Planning*, 4(2), 96-105.
- Miessner, M. (2020). Spatial planning amid crisis. The deepening of neoliberal logic in Germany. *International Planning Studies*, 25(1), 52-71.
- Moos, M., Revington, N., Wilkin, T. ve Andrey, J. (2019). “The Knowledge Economy City: Gentrification, Studentification and Youthification and Their Connections to Universities”. *Urban Studies*, 56(6), 1075-1092. <https://doi.org/10.1177/0042098017745235>
- Öztürk, S., Torun, İ. ve Özkök, Y. (2011). “Anadolu’ da Kurulan Üniversitelerin İllerin Sosyo-Ekonomik Yapılarına Katkıları”, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8 (16), 145- 158.
- Sage, J., Smith, D. ve Hubbard, P. (2012). The Diverse Geographies of Studentification: Living Alongside People Not Like Us. *Housing Studies*, 27(8), 1057-1078.
- Sankir, H. ve Sankir, S. (2017). University-city interaction and perception in terms of social change: the case of bülent ecevit university. *Journal of Higher Education and Science*, 7(3), 473. <https://doi.org/10.5961/jhes.2017.224>
- Sargın, S. (2006). *Şehirleşme, üniversiteler: üniversitelerin şehirleşmeye etkileri: Isparta örneği (Vol. 2)*. Fakülte Kitabevi.
- Smith, D. P. (2004). “Studentification”: the gentrification factory? in *Gentrification in a global context* (ss. 73-90). Routledge.
- Smith, N. (2005). *The new urban frontier: Gentrification and the revanchist city*. Routledge.
- Smith, D. P., ve Holt, L. (2007). Studentification and ‘apprentice’gentrifiers within Britain’s provincial towns and cities: Extending the meaning of gentrification. *Environment and Planning A*, 39(1), 142-161.
- Tuysuz, S. (2020). “Dönüştürücü Bir Mikro-Coğrafya Alanı Olarak Üniversiteler ve Yerellik-Evrensellik Paradoksu”, *Ege Coğrafya Dergisi*, 29(2), 179-199

Van Den Berg, L., ve Russo, A. (2017). The student city: strategic planning for student communities in EU cities. Routledge.

Wiewel, W., ve Perry, D. C. (2008). The University, the City, and the State. Global Universities and Urban Development: Case Studies and Analysis, 303.

Yılmaz, C. (2011). Anadolu kentlerinin öğrencileşmesi: Başka bir kentleşme deneyimi. 25, 1-17.